

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ ZA 2023. GODINU

Zaklada „Kajo Dadić“ je partner Nacionalne zaklade u Programskoj suradnji kroz program “Aktivni u zajednici”.

Svaka godina, pred Zakladu postavlja nove izazove u radu. Svaka ima svoje specifičnosti i svaka je obilježena novim iskustvom. No postoji nešto što je konstanta. Oslonac. To su ljudi koje srećemo u zajednicama. Oni koji „naoružani pozitivom“ vide bezbroj mogućnosti stvaranja boljih uvjeta života u zajednici. Oni koji svojim radom ljude povezuju, a ne dijele. Razumiju i uvažavaju potrebe drugih i spremni su pomoći. S takvim ljudima, zadovoljstvo je raditi i stvarati iz godine u godinu nešto novo.

Nastavak Programske suradnje s Nacionalnom zakladom za razvoj civilnoga društva, kroz provedbu program „Aktivni u zajednici“ omogućio nam je suradnju s novim lokalnim zajednicama na području Ličko-senjske županije, Zadarske, Šibensko-kninske, Splitsko-dalmatinske i Dubrovačko-neretvanske županije s ciljem razvoja društvenog kapitala i lokalne filantropije.

Zajednice koje su sudjelovale u Programu, većinom se nalaze u ruralnom području navedenih županija. Iako se stanovnici u svakodnevnom životu susreću s brojnim problemima, od prometne izoliranosti, nezaposlenosti i nedostatka financijskih sredstava koje ugrožavaju osobnu egzistenciju, pokazali su visoki stupanj zainteresiranosti za sudjelovanje u Programu i zajedničko djelovanje na poboljšanju života u zajednici. Povezanost članova zajednice i briga za potrebite bila je pokretač rada, unatoč nedovoljnim resursima i financijskim ograničenjima unutar zajednice. Stoga smo odlučili uputiti poziv poslovnom sektoru, izvan nekih lokalnih zajednica, da financijski podrže provedbe lokalnih programa. Uložena sredstva nisu bila velika, ali su poticajno djelovala na lokalno stanovništvo da što uspješnije provedu planirane aktivnosti.

Ove godine lokalnim programima/akcijama rješavane su potrebe starijih osoba:

- Mobilnosti starijih osoba (Ražanac),
- uređenje prostora za socijalno uključivanje starijih osoba (Donji Lapac, GK Meje Split),
- izrada socijalno-zdravstvene karte koja će doprinijeti izradi strategije razvoja socijalnih i zdravstvenih usluga (Lovinac),
- razvoj socijalnih usluga u ruralnom području (Vrhovine).

djece i mladih:

- uređenje okoliša DV Sunce (Biskupija)
- povezivanje Savjeta mladih Otočca i Pazina s ciljem uključivanje mladih u rad zajednice (Otočac)
- međugeneracijski dijalog u zajednici (Opuzen)
- razvoj empatije i dobroćinstva kod najmlađih (Srb)

doprinos razvoju turističke ponude Prozora i Otočca, koji su našli svoje mjesto na turističkoj karti Hrvatske:

- *akcija uređenja i markiranja staze na Prozorini koja vodi do stare utvrde iznad Prozora.*

Mreža pružatelja socijalnih usluga Ličko senjske županije koju smo pokrenuli s radom prije dvije godine kroz AUZ, s ciljem umrežavanja i unapređenja rada te podizanja standarda u pružanju usluga starijim osobama, zatražila je prijem kod župana LSŽ kao bi upozorili da će zbog nedostatka financijskih sredstava preko 250 starijih osoba diljem LSŽ ostati bez usluge prijevoza koji je od životne važnosti za starije osobe posebno u ruralnom području u kojem nema organiziranog javnog prijevoza na najmanje dvije godine ukoliko se nešto ne poduzme. Pružatelji su istakli da nažalost nemaju mogućnost nastaviti pružati ovu uslugu bez financijske pomoći JL (R)S. Novonastala situacija će dovesti do smanjenja dostupnosti brojnih zdravstvenih i socijalnih usluga, smanjiti kvalitetu života starijih, te povećati socijalnu isključenost i dovesti najugroženije članove na margine društva. Ovo je bio prvi sastanak na nivou županije koje su inicirali predstavnici OCD kako bi upoznali predstavnike regionalne samouprave na problem s kojim se susreće najugroženiji članovi društva. Iako nisu dobili naznake da bi se problem mogao ublažiti, članovi neformalne grupe su shvatili da samo zajedničkim djelovanjem, ustrajno, mogu pokrenuti promjene u zajednici. U prosincu mreža je uspostavila suradnju s pružateljima socijalnih usluga Šibensko-kninske županije s ciljem traženja izmjene cenzusa prihoda temeljem kojih se određuju prava iz domene pružanja usluga pomoći u kući starijim i nemoćnim osobama.

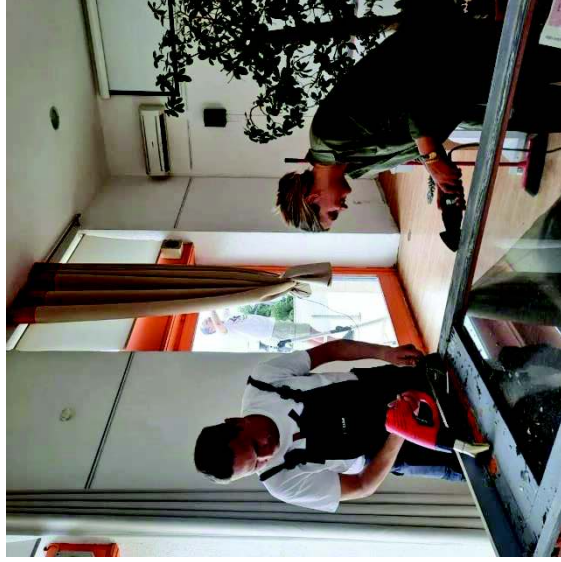
Sudjelovali smo na jednodnevnoj regionalnoj edukaciji na temu "Izazovi Europskog stupa socijalnih prava u Splitsko-dalmatinskoj županiji". Europski stup socijalnih prava (ESSP) skup je od 20 načela kojima se ostvaruje socijalna i uključiva Europska unija. U sklopu edukacije održana je i panel rasprava „Jednake mogućnosti, zdravstvena skrb i dugotrajna skrb: dosezi primjene na području Splitsko-dalmatinske županije“ sa stručnjacima u skrbi i svakodnevnom radu sa starijom populacijom kao bitan uvid u stanje i izazove te buduće zalaganje za veću kvalitetu života starijih sukladno ESSP-u. S obzirom da se zajednice kroz provedbu lokalnih programa sve češće bave potrebama starijih osoba ovo je bila dobra prilika za voditeljicu programa AUZ da se upozna sa načelima socijalnih prava u skrbi za starije osobe

Lokalnih programi/akcije

Otočac -Predstavnici Savjeta mladih Grada Otočca koji su se uključili u provedbu AUZ, izrazili su problem pasivnosti mladih u ovoj lokalnoj zajednici te potrebu jačanja kapaciteta mladih u procese donošenja odluka. Zajedno s Gradom Otočcom u sklopu provedbe lokalnog programa, organizirali smo 17. 5. susret Savjeta mladih grada Pazina i Otočca. Pazin smo kao primjer odabrali zato što je u mnogočemu sličan Otočcu razvojno, prostorno, po strukturi stanovnika, i najbliži je grad s primjerom dobre prakse u kojem su mladi veoma aktivni u zajednici. Mladi su ostvarili jako dobar dijalog s donositeljima odluka i njihov glas se čuje u zajednici. U Centru za mlade provode se brojne aktivnosti koje privlače sve veći broj mladih. Mladi su shvatili da samo vlastitim angažmanom mogu doprinijeti stvaranju boljih uvjeta života i mnogi nemaju namjeru iz njega otići. U Spomen domu Pazin koji je kroz projekt Akcija za 5 dobio dio koji koriste mladi za svoje aktivnosti i svakodnevna druženja, prisustvovali smo predstavljajući novog lokalnog programa za mlade i primjera dobre prakse sudjelovanja mladih u donošenju odluka u Gradu Pazinu. Predstavnice SM Otočac dobile su priliku upoznati mlade Pazina koji su sudjelovali u projektu Pazi (n)mladi 2. Te su mogli prenijeti stečeno iskustvo rada s mladima, koje će predstavnicama SM Otočca svakako pomoći u motiviranju mladih Otočca. Susret je organiziran s ciljem poticanja Savjeta mladih da se na primjeru dobre prakse iz Pazina, aktivnije uključe u rad s mladima, i potaknu izradu lokalnog programa za mlade Otočca.

Split GK Meje -Volonterske aktivnosti odvijale su se u prostorijama Centra Zlatno doba u GK Meje, uz podršku programa AUZ. Cilj aktivnosti je bio urediti prostor u kojem se održavaju različite aktivnosti primarno namijenjene starijim osobama s područja grada Splita. S obzirom da se u prostoru održavaju razna kulturna događanja kao što su izložbe slika, promocije knjiga, predavanja prostor je otvoren svim građanima Splita. Tijekom 2022. U prostoru Centra svoje mjesto za druženje našle su i ukrajinske izbjeglice koje su doselile na šire splitsko područje. Prva volonterska akcija „Ukrajinci za Ukrajinu“ održana je 30.6.2023 u trajanju od 4 sata. Ukupno se uključilo 7 volontera, zaposlenika i zaposlenica ukrajinske tvrtke Eleks koja ima ured u Splitu, koji su volontirali ukupno 28 sati i u to vrijeme obojili zidove prostora Centra. Dodatno, tvrtka Eleks uplatila je donaciju od 2.000,00 eura Udruzi za kupovinu materijala za uređenje i novog namještaja. U aktivnosti su se potom uključili članovi volonterskog kluba OTP banke (2 volontera), koji su uz pomoć još 1 volontera u ukupno 4 termina volontirali 85 sati. Tijekom tih volonterskih akcija brusili, zaštitili i obojili su ulazna vrata Centra te postavili zaštitne lajsne na podove. Zaklada je pružila kroz program AUZ dodatnu podršku te je prikupljen iznos od 200,00 eura namijenjenih kupovini novog stola na kojem će se održavati različite kreativne i druge aktivnosti.

Nadalje, u sklopu provedbe programa pridružili smo se i aktivnostima Centra u kojima su se kroz program Europskih snaga solidarnosti, u program socijalizacije umirovljenika koji provodi Udruga „MI“ – Split uključile dvije volonterke, Lena iz Austrije i Klara iz Češke. Uz podršku mentorica iz Volonterskog

centra Split, volonterke su osmišljavale i provodile različite aktivnosti kroz koje su motivirale starije osobe na aktivan život, učenje te njegovanje postojećih i razvoj novih talenata. Volonterke su sa starijim osobama članovima Zlatnog doba održale tematske prezentacije na engleskom jeziku, održavale konverzaciju na njemačkom jeziku jezik te provodili kreativne i kulinarske radionice. Od ožujka, u program su se, uz lokalne umirovljenike, uključile i ukrajinske izbjeglice (žene 50+ godina), čime se poticalo stvaranje socijalnih veza i kvalitetna integracija izbjeglica u lokalnu zajednicu.

Donji LapaC

Predstavnici Donjeg Lapca svoj lokalni program usmjerili su jačanju vidljivosti potreba starijih osoba te stvaranju uvjeta dostupnosti programa socijalizacije što većem broju socijalno ugroženih osoba. Prostor koji će se koristiti u tu svrhu koristi Udruga za pomoć u kući no trebalo ga je urediti, zamijeniti dotrajale prozore, te unutrašnjost obojiti. U prvoj fazi provedbe programa prikupljenim sredstvima zamijenjena su četiri prozora što će doprijeti da boravak u prostoru bude korisnicima ugodniji, posebno zimi.

Prozor- U organizaciji ove hvalevrijedne akcije uključili su se članovi MO Prozor i mještani Prozora, Turistička zajednica Grada Otočca i članovi PD Gromovače. Iako su temperature prelazile 34 stupnja to nije spriječilo 25 sudionika koji su se okupili u društvenom domu Mate Kostelac Maljutka nakon čega je slijedio uspon na Prozorinu uz čišćenje i markiranje staze, te uređenje vrha na Prozorini. Na Prozorini se nalaze ostaci utvrde, odakle puca predivan pogled na rijeku Gacku. Sigurno će i dalje privlačiti brojne domaće i strane goste kojima će ovako dobro pripremljena staza olakšati uspon na Prozorinu.

Biskupija- Obilježavajući Dječji tjedan u PO Sunce koji djeluje u sklopu DV Cvrčak Knin, volonteri Volonterskog centra Dinara, predstavnici JLS, djelatnice Udruge Žene kosovske doline, odgajateljice, članovi Dobrovoljnog vatrogasnog društva i roditelji djece koja borave u DV Biskupija, proveli su drugu fazu uređenja dvorišta vrtića. Prikupljenim sredstvima kupili su gredice za sadnju, komposter, sadnice cvijeća, voća i povrća, kućice za ptice i hotel za kukce. Time je ovaj DV zaokružio proces dobivanja titule eko vrtića. Od samog otvaranja prije godinu dana, vrtić se uključio u provedbu raznih eko aktivnosti, uz podršku djelatnika Općine Biskupija, udruga Žene kosovske doline i Ekološke udruge Krka te roditelja i djelatnica DV. Članovi zajednice rado su sudjelovali u realizaciji brojnih aktivnosti poput razvrstavanja otpada, štednje vode i struje, sadnje cvijeća i voćaka. Uključivanjem djece u proces uređenja vrtića, senzibilizira ih se o potrebi zajedničkog rada na održavanju dvorišta i brizi o posađenim biljkama, o očuvanju okoliša, te razvija navika boravka i sudjelovanja u aktivnostima u prirodi.

Srb- Dječja igraonica „Naš prozor u svijet“, koja je okupljala djecu do šeste godina života, bila je jedino mjesto u Srbu gdje su se djeca mogla družiti, i uz stručnu pomoć pripremati za odlazak u školu. Početkom jeseni igraonica je prestala s radom zbog nedostatka financijskih sredstava . Članice zajednice odlučile su da će volonterski okupljati djecu barem jednim mjesечно i omogućiti da kroz organizirano druženje razvijaju svoje socijalne vještine. Akcijom Naš prozor u svijet djeca su kroz igru i druženje učila o pomaganju i dobrim djelima na način koji je primjeren djeci vrtićke dobi.

U sklopu provedbe lokalnog programa Da zrele godine budu bolje, u Centru za pomoć u kući u **Vrhovinama** članovi zajednice organizirali su druženje starijih osoba koji žive u ovoj maloj ruralnoj zajednici. Brojni problemi s kojima se susreću ove starije osobe, kao što nedostatak organiziranog javnog prijevoza, slabija mobilnost te kronične bolesti ipak su, kako oni kažu, manji problem od samoće kojoj su izloženi. Nedostaju im ovakva druženja i razgovori pa se vesele svakoj prilici da se sretnu sa vršnjacima i da bar nakratko zaborave na brige Nedovoljna komunikacija i izostanak druženja, najčešći je put ka socijalnoj isključenosti osoba koje žive u samačkim domaćinstvima. Sestra Marina iz Doma zdravlja imala je pune ruke posla jer se kontrola tlaka i ŠUK-a ne propušta kad su u pitanju starije osobe. Svi prisutni obradovali su se vrećicama s prehrambenim proizvodima, a djelatnice Centra su se pobrinule da i ostale vrećice dođu do potrebitih. Cilj lokalnog programa bio je senzibilizirati zajednicu o položaju starijih osoba i potrebi zajedničkog djelovanja na jačanju osobne i socijalne sigurnosti te podizanju kvalitete življenja starijih osoba u lokalnoj zajednici.

Opuzen - Kako povezati dvije sasvim različite generacije? Koje su im teme zajedničke? Što misle mladi, a što oni stariji? Je li se nešto bolje radilo nekad ili danas? Što trebamo sačuvati od zaborava i ostaviti generacijama koji dolaze? Ova pitanja su okosnica međugeneracijskog druženja koje je organizirala zajednica u Opuzenu. Lokalna akcija pod nazivom *Božić, nekad i sad* za cilj je imala okupiti mlade za koje često govorimo da ih osim mobitela i virtualnog svijeta ništa ne zanima i starije koji često za sebe kažu da više nikome nisu potrebni. U Međugeneracijskom razgovorom sudjelovale su učenice OŠ Opuzen, članice zbora OŠ Opuzen s voditeljicom zbora, članice Udruge umirovljenika i članice Inicijative žena (+40), roditelji i bake te djelatnice GK Opuzen. Vodio se interesantan razgovor o tradiciji obilježavanja Božića, izmjenjivala su se iskustva. Stariji su se rado prisjetili kako su se njihove obitelji pripremale za slavlje, što se kuhalo. Mladi su govorili o običajima u njihovim domovima, što njima znači Božić. Na kraju ugodnog druženja zaključili su da se kićenje bora na Badnjak i tradicija obiteljskog ručka na Božić u kojima uživaju sve generacije, mora prenositi s kolijena na koljeno. Da svako vrijeme donosi nešto svoje a one prave vrijednosti ostaju trajne.

Ražanac- Nakon provedene ankete o potrebama starijih osoba na području četiri općine Zadarske županije, lokalni program u Ražancu usmjeren je na traženje i opremanje Centra za umirovljenike, gdje bi se organizirale aktivnosti socijalnog uključivanja starijih osoba. Udruga Zrna _Zrno nade koja koordinira provedbom lokalnog programa prošla je dugi put od pronalaska prostora (Ražanac je mala općina okrenuta turizmu i nema vlastitih prostora koje može dodijeliti udrugama) i tek krajem godine uspjela je od Doma zdravlja u Zadru odnosno resornog ministarstva dobiti rješenje kojem se daje na korištenje prostor u sklopu ambulante. Veliki je to uspjeh za udrugu koja je usmjerena na pružanje socijalnih usluga starijim osobama i dobrobit zajednice. Pred lokalnim dionicima je veliki posao uređenja Centa za umirovljenike. Dok se čekalo rješenje ministarstva, lokalna zajednica nije mirovala. Nastavila se realizacija drugog cilja a to je prikupljanje sredstava za nabavku vozila za starije i teško pokretne osobe kojim se rješava problem njihove mobilnosti. Zamolbi za donacijom odazvalo se preko 30 osoba, a prikupljenim sredstvima kupljeno je vozilo prilagođeno potrebama ciljane skupine.

Lovinac- Demografska slika Ličko-senjske županije pokazuje da je udio starijih osoba u ukupnom stanovništvu najveći u RH. U Općini Lovinac, prema podacima Državnog zavoda za statistiku iz 2021. godine evidentirano je 943 stanovnika. Analiza dobne strukture stanovništva ukazuje da 37,83 % stanovnika pripada skupini starijih od 65 godina. Kada govorimo o ovoj dobnoj skupini treba napomenuti da najveći broj starijih osoba, njih 29,66 % pripada dobnoj skupini od 75-79 godina života. Razmatrajući rodnu strukturu, od ukupnog broja starijih osoba (381), njih 52,23 % su žene, što potvrđuje činjenicu o većoj zastupljenosti žena u starijoj životnoj dobi. Od ukupnog broja stanovnika Općine Lovinac čak 18,7 % ima poteškoće u obavljanju svakodnevnih aktivnosti (188 osoba), od čega je njih 64,89 % osoba starije dobi. Kada govorimo o broju stanovništva s teškoćama u obavljanju svakodnevnih aktivnosti, koji imaju potrebu za pomoć druge osobe, čak njih 30,85% su osobe starije životne dobi. *Analizirajući socio-ekonomsku situaciju stanovnika Općine Lovinac, prema glavnim izvorima sredstava za život treba istaknuti da 22,34 % stanovnika ima prihode iz radnog odnosa i povremenog rada, 45,68% prima mirovinu, 4,67% prima socijalnu naknadu, 2,68% prima potporu drugih osoba dok je čak 23% osoba bez ikakvog prihoda. (*Korišteni podatci Državnog zavoda za statistiku, Popis stanovništva iz 2011. godine)

Slaba ekonomska moć kao i migracija brojnih članova obitelji, još je više otežala položaj starijih i nemoćnih osoba. Oni pretežito žive povučeno u opustošenim selima, na rubu egzistencije. Zbog prometne izoliranosti a i nedostatka dohotka i sredstava potrebnih da se osigura održiva egzistencija, smanjena im je dostupnost socijalnim i zdravstvenim uslugama što se direktno odražava na zdravlje, prehrambene navike i uvjete stanovanja. Svakako najizraženija posljedica ovakvog stanja je socijalna izolacija i marginalizacija, koja dovodi do narušenog mentalnog zdravlja. Dodatni problem starijih ljudi je smanjena mobilnost i osamljenost. Osobito ugrožene skupine, su osobe koje žive u samačkim staračkim domaćinstvima, osobe niskog socio-ekonomskog statusa kao i one teže narušenog zdravstvenog stanja, a istovremeno žive u slabo naseljenim područjima s visokim udjelom starijih u ukupnom stanovništvu. Osobama starije životne dobi potrebno je osigurati različite sustave pomoći i podrške, uvažavajući njihove specifične potrebe. Najčešće usluge koje su starije osobe isticale kao najpotrebnije su: pomoć u obavljanju kućanskih poslova: pospremanje stana, donošenje vode, ogrjeva, pranje i glačanje rublja, tjedna nabavka namirnica, pomoć prilikom održavanja osobne higijene, mjerenje tlaka i šećera, prijevoz i pratnja do zdravstvenih i drugih ustanova, uređenje okućnica, pomoć u održavanju komunikacije s članovima obitelji i okolinom, pomoć pri kontaktima s relevantnim zdravstvenim službama (patronaža, obiteljski liječnik, hitna pomoć i sl.), prikupljanje dokumentacije i pokretanje postupaka za ostvarivanje prava iz zdravstvene i socijalne zaštite, te pokretanje ostalih upravno-pravnih postupaka. Socijalno zdravstvena karta prislужit će kao podloga za izradu strategije razvoja socijalnih usluga i podizanje standarda u pružanju istih.

I ove godine smo u suradnji s Volonterskim klubom Lučac u OS Lučac, nastavili našu tradicionalnu akciju izrade božićnih čestitki "Čestitka u sandučiću - osmijeh na licu". Uz pomoć koordinatorice kluba i podršku firmi koje su donirale potrebni materijal, veliki i mali volonteri i roditelji, izradili su sedamdesetak predivnih božićnih čestitki koje su djelatnici Mi centar za pomoć u kući podijelili najranjivijoj skupini starijih osoba o kojima svakodnevno skrbe.

Upravni odbor:

*Branka Karninčić, koordinatorica Upravnog odbora
Senka Mrduljaš Pezzi
Mijana Matošević Radić
Željka Retelj
Edi Žitnik*

Izvršni tim:

Rada Mužinić, upraviteljica, voditeljica Programa AUZ

Volonteri:

Tijana Tešija Nikolašević, Dane Jazić, Snježana Rupčić, Slavica Bobinac Kostelac, Ines Ivanovski, veliki i mali članovi Volonterskog kluba Lučac OŠ Lučac, Radmila Berić, Slobodan Škopelja, Luka Mužinić, Mila Vujević, Igor Božinović, Rea Lerotić, Mirjana Elez, Lea Milošić

Zahvaljujemo Nacionalnoj zakladi za razvoj civilnog društva, partnerima, suradnicima, volonterkama i volonterima te članovima Upravnog odbora, s kojima smo tijekom godine zajedno razvijali civilno društvo, stvarali promjene u zajednici i promicali vrednote filantropije.